

ZAPISNIK

sa 48. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 21. aprila 2015. godine

Sjednica je počela u 10 sati .

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Žana Filipović, mr Branka Tanasijević, Nikola Gegaj, Ljerka Dragičević, prof. dr Jelisava Kalezić, dr Ljiljana Đurašković i doc.dr Branka Bošnjak.

Jednom dijelu sjednice prisustvovala je članica Odbora Draginja Vuksanović.

Sjednici su prisustvovali: predstavnik predlagača Mersudin Gredić, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Fana Delija, NVO Centar za romske inicijative i Kaća Đuričković, koordinatorka u kancelariji UNDP-a u Crnoj Gori.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti;
2. Tekuća pitanja.

Prva tačka – Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti

Predsjednica Odbora Nada Drobnjak saopštila je da Odbor razmatra Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao matični odbor, i u skladu sa članom 69 stav 2 Poslovnika, izvještaj koji sadrži mišljenje i predlog Odbora dostavlja Skupštini.

Prije prelaska na raspravu, informisala je Odbor da se predstavnik predlagača, na sjednici Zakonodavnog odbora, saglasio sa pravno-tehničkim ispravkama u čl. 1, 7, 8 i 16, pa su korigovane odredbe postale sastavni dio Predloga ovog zakona. Mišljenje o Predlogu zakona sa predlozima za poboljšanje pojedinih rješenja, Odboru je dostavio Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Uvodno obrazloženje o razlozima za donošenje i rješenjima sadržanim u Predlogu zakona dao je predstavnik predlagača Mersudin Gredić. Zakon o rodnoj ravnopravnosti usvojen je 2007. godine. Zbog razloga usklađivanja ovog zakona sa Zakonom o zabrani diskriminacije, a posebno razloga neusklađenosti definicije diskriminacije po osnovu pola sa definicijama posredne i neposredne diskriminacije u skladu sa evropskim zakonodavstvom koji je Evropska komisija identifikovala kao ključni, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je iniciralo izmjene i dopune Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Izmjenama i dopunama navedenog zakona ispunjava se obaveza Crne Gore da se antidiskriminatorni zakoni u potpunosti usklade sa pravnom tekovinom EU. Predlog zakona, koji je utvrdila Vlada, krajem 2014. godine, usaglašen je sa potvrđenim međunarodnim ugovorima i drugim dokumentima donešenim pod okriljem Ujedinjenih nacija, Evropske unije i Savjeta Evrope.

Predlogom zakona definisano je da rodna ravnopravnost, osim muškaraca i žena podrazumijeva i osobe drugačijeg rodnog identiteta. Dopunjena je jedna od ključnih odredaba važećeg zakona, kojom je utvrđena izričita obaveza organa vlasti, kako na državnom tako i na lokalnom nivou, i svih drugih subjekata koji vrše javna ovlašćenja, da radi postizanja rodne ravnopravnosti, u svim fazama planiranja, donošenja i sprovođenja odluka, kao i preduzimanja aktivnosti iz svoje nadležnosti, ocjenjuju i vrednuju uticaj tih odluka i aktivnosti na položaj žena i muškaraca. Ova obaveza je proširena i na privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike/ce, čime je ispoštovana Ustavna odredba koja utvrđuje obavezu države da jemči ravnopravnost žena i muškaraca i razvija politiku jednakih

moгуćnosti. Izmijenjena je definicija diskriminacije po osnovu pola zbog usklađivanja sa Zakonom o zabrani diskriminacije i usklađivanja sa definicijama posredne i neposredne diskriminacije u evropskom zakonodavstvu. Proširen je pojam diskriminacije kojom će se smatrati i podsticanje, pomaganje, davanje instrukcija, kao i najavljena namjera da se određeno lice ili grupa lica diskriminišu po osnovu pola. Kao oblik diskriminacije se ima smatrati: uznemiravanja po osnovu pola i svako postupanje kojim se žena zbog trudnoće li majčinstva kao i drugo lice zbog promjene pola dovede u nepovoljni položaj u odnosu na druga lica prilikom zapošljavanja, samozapošljavanja, ostvarivanja prava po osnovu socijalne zaštite i drugih prava. Zaštita je proširena i na druga lica. Prihvaćene su sugestije Evropske komisije da promovisanje principa rodne ravnopravnosti bude dio aktivnosti zakonodavne i izvršne vlasti. Precizirane su oblasti društvenog života u kojima može biti utvrđena nejednaka zastupljenost žena i muškaraca, i u kojima se mogu preduzimati posebne mjere za obezbjeđivanje i unapređivanje rodne ravnopravnosti. Konkretizovane su kaznene odredbe, koje uvode više prekršaja nego što je to do sada bio slučaj, što je u praksi bio jedan od najčešće kritikovanih segmenata Zakona o rodnoj ravnopravnosti. Utvrđen je novi raspon novčanih kazni za pravna lica od 500 do 10.000 €, za odgovorno lice u pravnom licu od 150 do 2.000 €, dok je za preduzetnike/ce kazna u rasponu od 150 do 3.000 eura.

U raspravi su čestvovali/e: Nada Drobnjak, dr Ljiljana Đurašković, prof.dr Jelisava Kalezić, mr Branka Tanasijević i doc.dr Branka Bošnjak, Ljerka Dragičević i predstavnik predlagača Mersudin Gredić.

Predšednica Odbora istakla je značaj kaznenih odredbi koje su pojačane, jer je važećim zakonom propisana kazna samo zbog neiskazivanja statističkih podataka po polnoj pripadnosti. Glavna primjedba predstavnika/ca civilnog sektora i pojedinih institucija, tokom javne rasprave o Nacrtu zakona, bila je da nedostatak kaznenih odredbi sprječava punu implementaciju važećeg zakona.

Boljoj primjeni Zakona doprinijeće i materijalne odredbe kojima se obezbjeđuje poštovanje rodno osjetljivog jezika i obavezno sprovođenje edukacije o rodnoj ravnopravnosti, što omogućuje uvođenje kaznenih odredbi za njihovo nepoštovanje. Rezultati Drugog istraživanja o poznavanju i primjeni Zakona o rodnoj ravnopravnosti u institucijama Crne Gore, koje je realizovao Odbor, pokazuju da je u periodu od tri godine, nakon što je urađeno prvo istraživanje, došlo do pozitivnih pomjeranja u saznanjima o Zakonu, ali su ta saznanja samo načelnog karaktera. Ovo ukazuje na potrebu organizovanja kontinuiranih aktivnosti u institucijama na edukaciji i obukama planiranja i sprovođenja aktivnosti za primjenu Zakona o rodnoj ravnopravnosti, što istovremeno podrazumijeva podizanje kapaciteta institucionalnih mehanizama za postizanje rodne ravnopravnosti.

Dr Ljiljana Đurašković predložila je da Odbor razmotri komentare Udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore na Predlog zakona, a koje je Udruženje dostavilo članovima/icama Odbora.

S tim u vezi, Odbor je prihvatio predlog predšednice Odbora da se dostavljeni komentari razmotre na narednoj šednici, uz prisustvo predstavnice Udruženja mladih sa hendikepom.

Prof.dr Jelisava Kalezić saopštila je da frekvencija upotrebe ženskih izraza za funkcije i zanimanja treba da dovede do upotrebe rodno osjetljivog jezika i da je protiv sankcionisanja, kada ljudi govore ono što osjećaju a ispravno je u jezičkom smislu, jer se time neće poboljšati položaj žene. Zakon to može da preporuči, ali ne i da sankcioniše.

U daljem toku rasprave mr Branka Tanasijević i Ljerka Dragičević ukazale su na važnost shvatanja razlike između pojma rod i pol, jer je i to jedan od preduslova za postizanje rodno osjetljivog jezika. Za doc.dr Branku Bošnjak proces usklađivanja zakonskih normi prati i kulturološki proces koji zahtijeva duže vrijeme, pa iz tog razloga predložene kaznene mjere za nju nijesu prihvatljive.

Predšednica Odbora Nada Drobnjak je na tekst Predloga zakona dala konkretne predloge za izmjene i dopune čl.4, 9,11,14 i 16. Odbor je jednoglasno podržao ove predloge i utvrdio ih kao amandmane Odbora:

Amandman I

Član 4 mijenja se i glasi:

»U Članu 4 stav 1 mijenja se i glasi:

Diskriminacija po osnovu pola je svako pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica jednog pola u odnosu na lica drugog pola, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva jednom licu, odnosno grupi lica jednog pola u odnosu na lica drugog pola, zbog kojeg se nekom licu otežava ili negira priznavanje, uživanje ili ostvarivanje ljudskih prava i sloboda u građanskom i političkom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom i drugim oblastima javnog i privatnog života.«

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

»Diskriminacijom po osnovu pola smatra se i podsticanje, pomaganje, davanje instrukcija, kao i najavljena namjera da se određeno lice ili grupa lica diskriminišu po osnovu pola.

Diskriminacijom se smatra svako postupanje kojim se žena zbog trudnoće ili majčinstva, kao i drugo lice zbog promjene pola, dovode u nepovoljniji položaj u odnosu na druga lica, prilikom zapošljavanja, samozapošljavanja, ostvarivanja prava po osnovu socijalne zaštite i drugih prava.«

U stavu 2 poslije riječi:«smatra se i« dodaju se riječi:«uznemiravanje po osnovu pola«.

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st.4 i 5.

Amandman II

Član 9 briše se.

Amandman III

Poslije člana 11 dodaje se novi član 11a, koji glasi:

»Član 11a

U članu 18 stav 3 briše se.«

Amandman IV

Član 14 briše se.

Amandman V

U članu 16 stav 1 tačka 5 briše se.

Sa amandmanima se, nakon obavljene konsultacije, saglasio predstavnik predlagača.

Nakon rasprave, Odbor je većinom glasova (pet »za« i tri »uzdržana«) odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti sa amandmanima Odbora.

Za izvjestiteljku Odbora na sednici Skupštine određena je Nada Drobnjak, predsjednica Odbora.

Druga tačka – Tekuća pitanja.

Odbor je delegirao Žanu Filipović za članicu Radne grupe koja će učestvovati u izradi II izvještaja po CEDAW Konvenciji. Učešće u radu Konferencije Evropske asocijacije za lokalnu demokratiju (ALDA), koja se održava 7-9.maja t.g. u Podgorici, najavili su predsjednica Odbora Nada Drobnjak i Nikola Gegaj.

U okviru ove tačke dnevnog reda predsjednica je informisala članove/ice Odbora da je Savjet za građansku kontrolu rada policije dostavio Odboru, na upoznavanje, komunikaciju koju je Savjet ostvario sa Upravom policije Ministarstva unutrašnjih poslova povodom porodičnog nasilja i rodnih pitanja i zaključak i preporuke Savjeta koje se odnose na pitanje policijskog obrazovanja.

Šednica je završena u 12 sati.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.